

FREMTIDSVÆRKSTEDET 2-0

Lektor Mogens Sparre

AALBORG UNIVERSITET

To primære strømninger i aktionsforskning

Tilgange baseret på dialog og læring i praksis

- Traditionel AF (Lewin)
- Action Science - DLL (Argyris, Schön, Senge)
- Systemteoretiske tilgange (Checkland, Jackson)
- Action Learning (Baldwin, Raelin, Revans)
- Co-operative Inquiry (Reason, Heron)
- Appreciative Inquiry (Cooperrider, Whitney)
- Dialogkonference (Pålshaugen, Gustavsen)
- Participative Action Research (Whyte, Westlander - Freire)

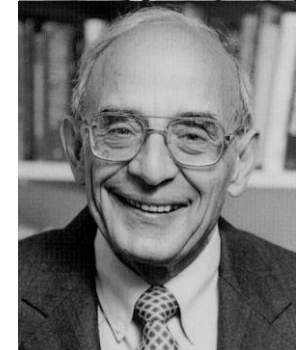
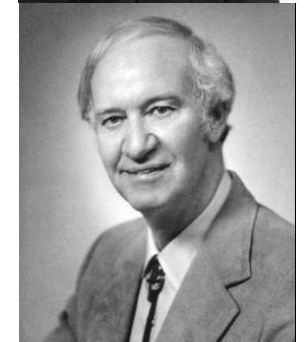
Tilgange baseret på ideologikritikken (Horkheimer/Adorno) og Frankfurterskolen

- Resurseopbyggende AF (Sandberg, Kensing)
- Kritisk teori og AF (Negt & Kluge, Habermas)
- Fremtidsværkstedet (Robert Jungk)

Ikke en udtømmende liste...

Læringsteoretisk inspiration

- **Kurt Lewin:** "der er ikke noget så praktisk som en god teori".
- **John Dewey:** Integrerer fokus på fag og læreplan (P) og elevens undersøgende udforskning (Q).
- **Malcolm Knowles:** "The learner is selv-directed but has a conditioned expectation to be dependent and to be taught".
- **Chrisn Argyris:** Single/double loop; defensive rutiner; skuet teorier og brugsteorier.

Videnskabsteoretisk grundlag – ikke entydigt.

- **Fænomenologisk - Hermeneutik.** Meningsskabelse, tolkning og forståelse er grundlæggende i menneskelige relationer og systemer.
- **Sokratisk - fænomenologisk orienteret.** - I den sokratiske og fænomenologisk-orienterede aktionsforskning er praktikerne og aktionsforskeren ikke så meget optaget af at løse problemer gennem forklaringer som at forløse mysterier i praktikernes (og aktionsforskerens) hverdag gennem forundringer.
- **Pragmatisk** – Om det virker afgøres i praksis. 'Intet er så praktisk som en god teori', 'If you want truly to understand something, try to change it.'
- **Realisme** – der eksisterer en faktisk virkelighed.
- **(Social)konstruktivistisk virkelighedssyn.** Refleksion og handling kan skabe nye konstruktioner osv.
- **'A participative worldview'**. En meget deltager orienteret ontologi.

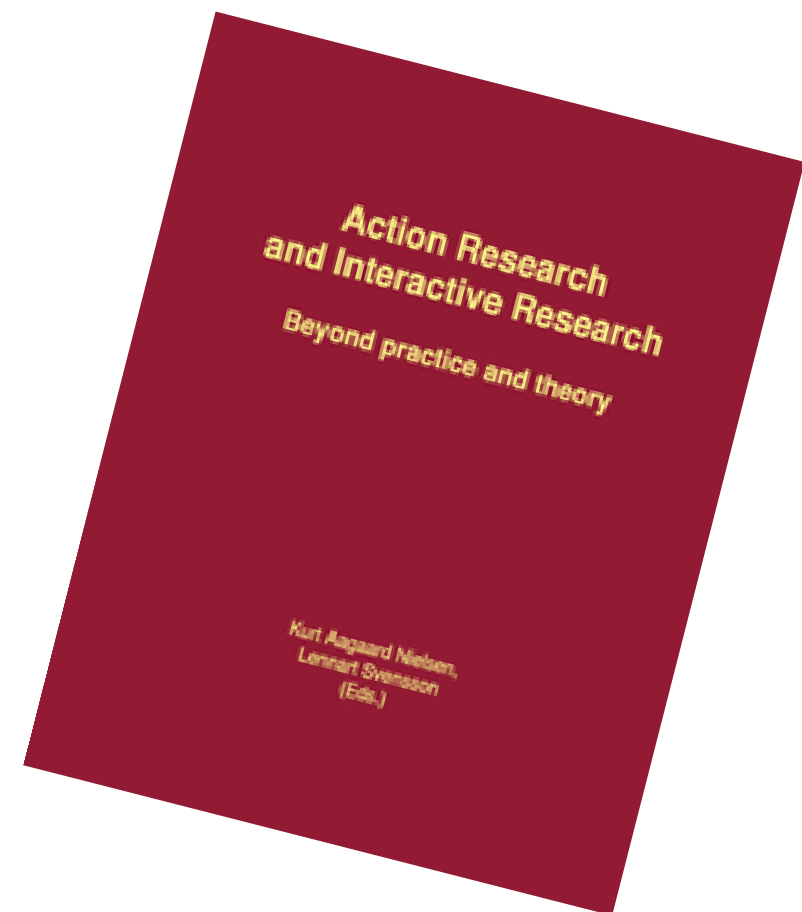
Aktionsforskning

Erkendelsesprocessen kan opleves som et jointventure projekt – et praksis fællesskab mellem forskere og deltagere. Erkendelsesprocesser bør ses som læreprocesser, og læreprocesser som erkendelsesprocesser.

Aktionsforskningens mål er at skabe et socialt frirum: Et beskyttet fællesskab hvor fantasien sættes løs og som tillader handlingsudkast, der i hverdagen ville blive undertrykt ”*Sociale eksperimenter er med andre ord beskyttede frirum, der forbereder mulige radikale samfundsforandringer*” (Aagaard 2004, S530).

Subjektet har således delvist skabt de organisatoriske strukturer ud fra egen livsverden, der så desværre senere kan komme til at fungerer som en slags begrænsning i egen idéskabelse. Scharmer skriver: ”*Tanker skaber organisationer, og så holder organisationerne mennesker fastlåst*” (Scharmer 2010, S62). Hvad eller hvor er udgangspunktet hvis man skal flytte et social felts struktur?

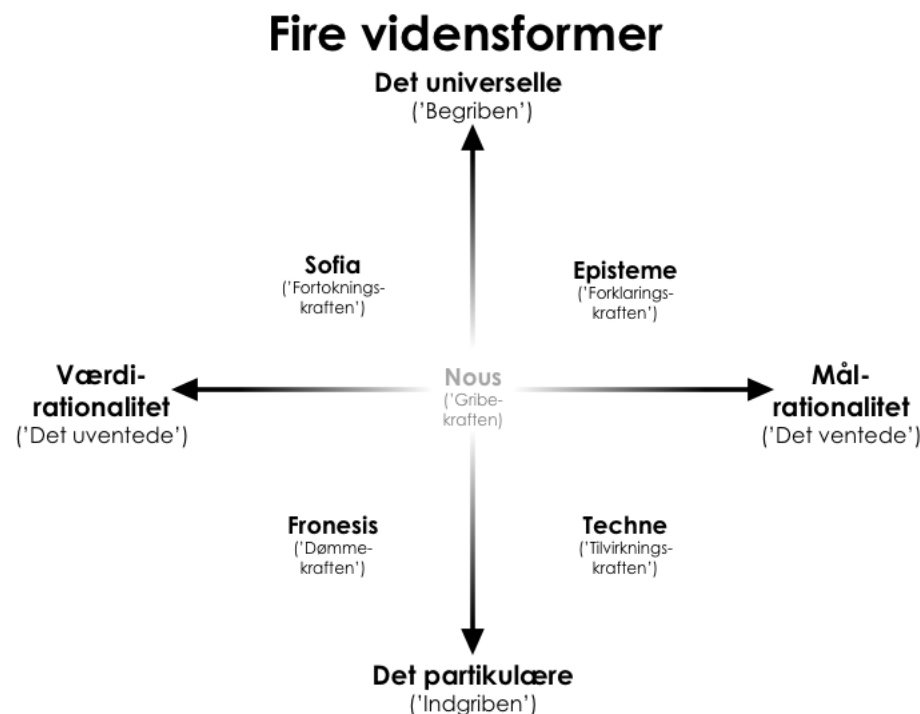
Kurt Aagaard, (Kapitel 15 i Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne, Roskilde Universitets forlag 2004)

Aktionsforskning

Den professionelle forsker befinder sig i en praksis, der kræver brug af dømmekraft (fronesis) ; forskeren kan således filosofere over de grundlæggende forudsætninger, som man handler, taler og tænker ud fra (sofia); forskeren ligger, i større eller mindre udstrækning, inde med videnskabeligt funderede forklaringer på sammenhænge, som kan forsøges til at begrunde (episteme); og dermed indgår der ofte en ‘tingsliggjort’ kontekst, hvor forskeren er afhængige af sin tekniske ‘know-how’ og metodiske kunnen.

Som følge heraf trækkes der også i praksis dagligt på alle fire vidensformer i et aktionsforskningsprojekt. Ligesom doxa (ikke-viden) selvfølgelig ikke kan undgå at spille en større eller mindre rolle i enhver professionel sammenhæng. Man kommer ikke uden om, at tro, forforståelser og personlige formodninger altid vil gøre sig gældende – men professionalitet (og dermed også faglighed og saglighed) viser sig ved, at doxa løbende udfordres og ‘holdes nede’ ved, at forskeren netop trækker på alle fire vidensformer.

Aktionsforskning

Distinktionerne mellem videns formerne er analytisk. Begrebet omkring viden er altså mere en slags 'forståelser', og ikke et objekt eller en 'ting'

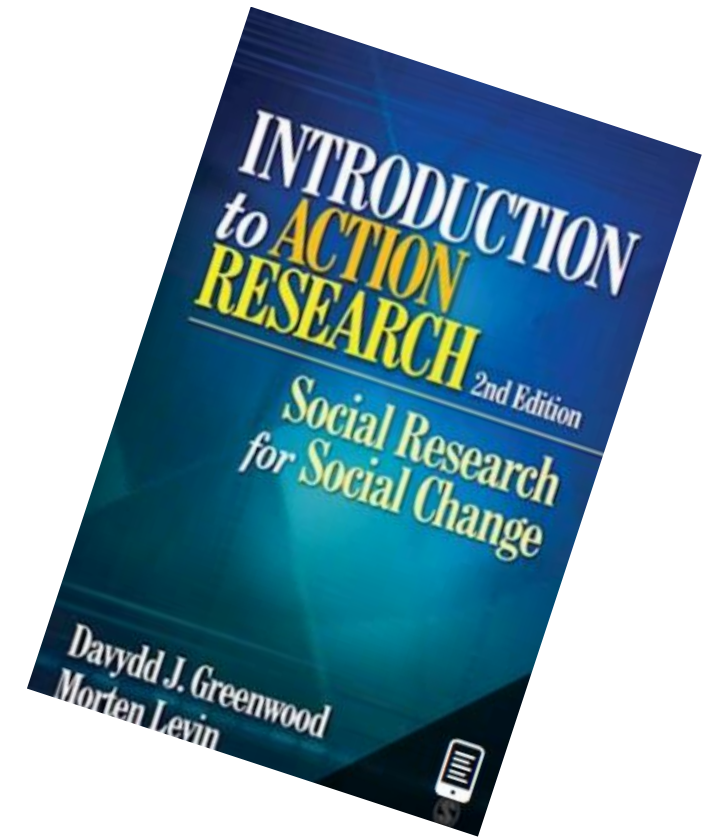
1. Den materielle årsag (causa materialis)
2. Den formelle årsag (causa formalis)
3. Den bevirkende årsag (causa efficient).
4. Den intentionelle årsag (causa finalis).

Afhængig af deltagernes mål man forestille sig, at de videns former, som potentielt kan aktualiseres i en hvilken som helst social relation kan skabe nye erkendelser og forståelser.

Mål med aktionsforskning

- Undersøgelse kan ikke adskilles fra handling. Teori og praksis er integreret.
- Viden skabes i fællesskab. Forsker og deltagere har en 'stemme' hver.
- At skabe forandring, udvikle teori og viden om forandringen på samme tid
- Refleksion over og deltagelse i forandringsrettede handlinger i et praksisfelt.
- Validitet vurderes ud fra, om viden og handlinger løser deltagernes problemer og fører til øget kontrol over egen situation.
- At myndiggøre, frigøre, demokratisere. (Greenwood & Levin, 1998)

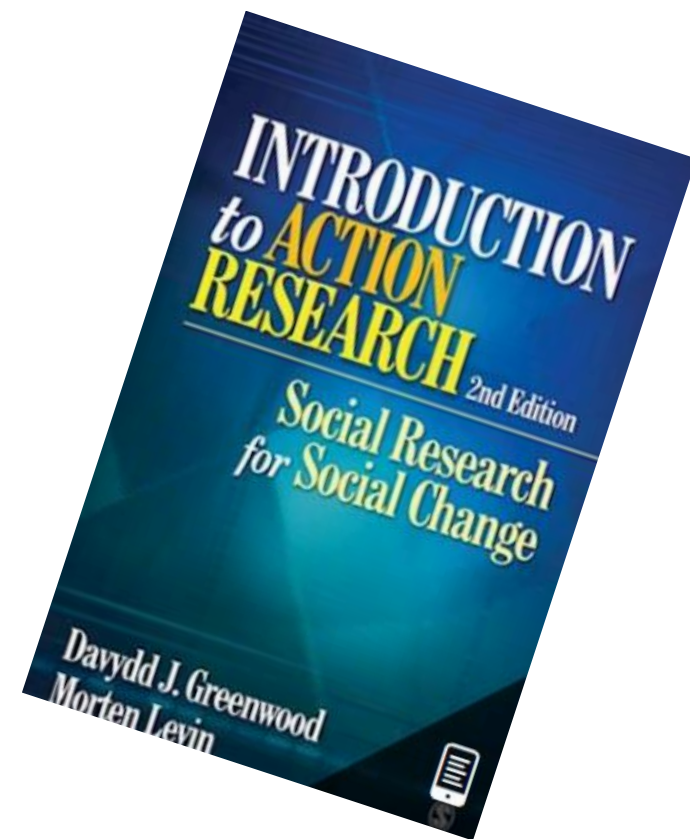

Materiale fra Introduktion til Action Research

Blandt forskere er der også nogle der mener at man skal være varsom med at blande ens teorier med praksis, - det er ikke en tilgang jeg deler. Som Levin & Greenwood er jeg stærk tilhænger af at nye teorier bedst kan undfanges i praksismiljøer, og sådanne teorier kun kan testes i sådanne praksisser. (Levin & Greenwood, 2008, S 28)

Da ny social viden ofte erkendes i blandede miljøer er det oplagt at se på forskningens eksklusivitet af stakeholdere inden for forskningen. Det er således i dag meget mere accepteret, at ikke akademiske uddannede medarbejdere kan deltage i skabelsen af ny indsigt i den sociale forskning. Disse ikke akademiske deltagere skaber sammen med uddannede forskere i dag markant ny viden inden for social og organisatorisk forskning.

Der er i sådanne miljøer et stort pres på den teoretiske uddannede forsker, fordi det ofte er de deltagende ikke akademiske deltagere der har deres dagligdag i spil i sådanne tilfælde. De involverede tager en karrieremæssig og kulturel chance ved at allokere ressourcer til at arbejde i et sådant udviklingsprojekt.

Materiale fra Introduktion til Action Research

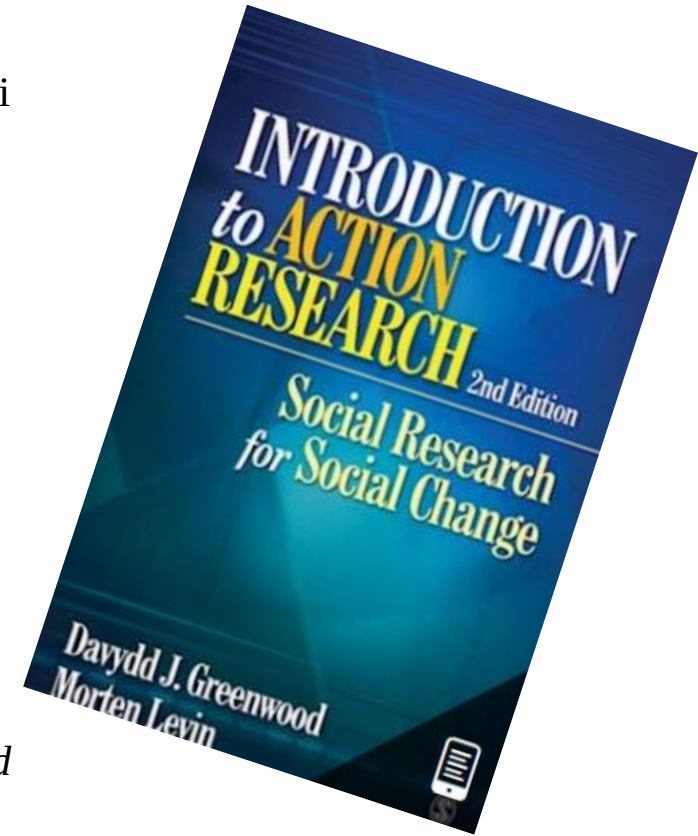
Levin & Greenwood (2008, S 29) hævder; *“An understanding of action research as a major alternative strategy for social research is nowhere visible”*

Aktions forskning linker praksis og teori i social forskning. Social forskning der ikke kan anvendes i en praksis kan vel reelt set ikke betragtes som forskning. Aktionsforskning afviser den teoretiske praksis der eksklusivt dikterer hvad social forskning er og ikke er. (Greenwood & Levin, 1998a, 1998b, 2000, 2001a, 2001, b)

Denne definition understreger at forskningen skal udføres gennem deltagerne i den sociale virkelighed.

Greenwood & Levin (2007, S1) definere aktionsforskning således;

AR is a set of self-consciously collaborative and democratic strategies for generating knowledge and designing action in which trained experts in social and other form of research and local stakeholders work together. The research focus is chosen collaboratively between the local stakeholders and the actions researchers and the relationships among the participants are organized as joint learning processes. AR centers on doing “with” rather than doing “for” stakeholders and credits local stakeholders with the richness of experience and reflective possibilities that long experience living in complex situations brings with it.

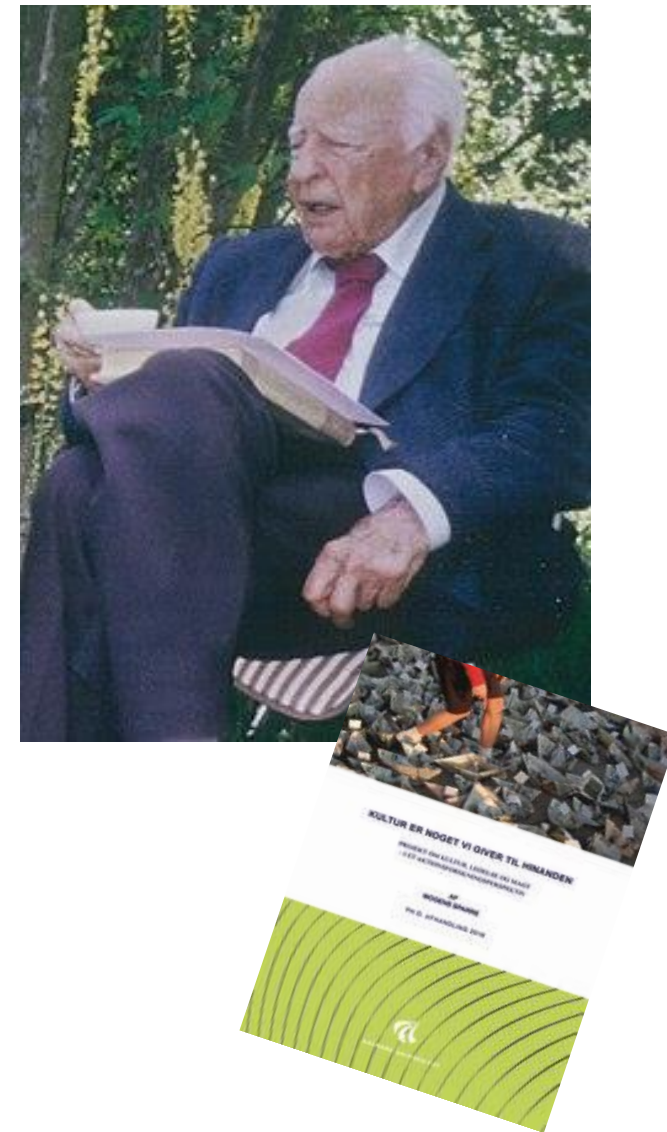
Min tilgang til Action Research

Aktionsforskning

AF har sine rødder i hermeneutikkens og fænomenologiens grundlæggende principper om den meningsskabelse og forståelse, som er grundlæggende i menneskelige relationer og intersubjektive meningskonstruktioner. Hermeneutikkens fornemmeste opgave er, at undgå mistolkninger (Gadamer, 2007). Min rolle som AF forsker er at tilvejebringe nye erkendelser i en demokratisk ånd, som nedbryder forskerens formelle rolle som neutral og dermed gøre uundgåelige værdiforudsætninger tydelige for deltagerne. Det er gennem vores fælles handlinger i AF projektet at vi, som i en hermeneutisk cirkel, langsomt kommer ind til nogle konkrete fænomener, hvis forståelse vi forsøger at erkende eller genkende.

”Den induktive metode bruges helt uafhængig af metafysiske antagelser og spekulationer over, hvordan de iagttagede fænomener opstår. Man prøver ikke at finde årsager til bestemte virkninger, men nøjes blot med at konstatere nogle regelmæssigheder. Det er således fuldstændig ligegyldigt, om man tror på den frie vilje eller ej, for at man kan fremsætte nogle forudsigelser vedrørende samfundslivet.” (Gadamer, 2007, s10)

Aktionsforskning

Aktionsforskning er kritisk over for positivismens forsøg på at skabe den objektive fremstilling i den sociale forskning. Det enkelte individs væren er ikke umiddelbart tilgængelig for andre. Jeg oplever subjektet som skaber af sig selv gennem sociale og praktiske handlinger – men også som subjektet blokeres og forstyrres af de sociale forhold det lever under.

Aktionsforskning adskiller sig fra hermeneutikken ved at gå skridtet videre fra forsøget på at skabe den objektive fortolkning af det enkelte individs gøre og laden til at skabe handling i forening med det man ønsker at forske i. Det er kun muligt at forstå en anden, hvis den der skal forstå den anden, ser sig som i et fælles projekt med denne anden

”To fully understand and interpret the researcher has to participate” (Hans Skervheim, 1957).

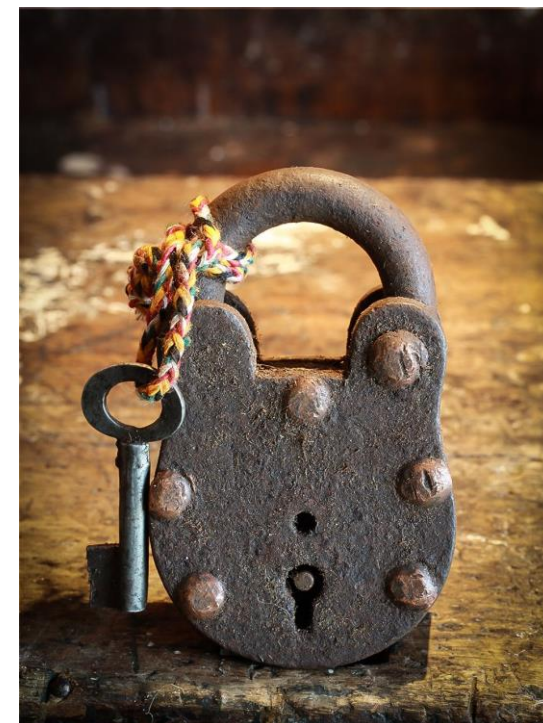
Den naturvidenskabelige bais

Hvis vi forsøger at iagttage fænomenerne via en metodisk bevidsthed (som data), og forsøger at komme bag om fænomenerne for at forklare dem videnskabeligt (gennem teorier og hypoteser), bliver afstanden til fænomenerne og dette erfaringsnærvær af meningsfylde blot endnu større.

Wittgenstein hævder at man skal forsøge at se og beskrive det, som er, i dette øjeblik, dette ansigt, dette fællesskab, i al dets enkelthed, unikhed og singularitet.

Den videnskabelige trang til at kategorisere, teoretisere og generalisere har derimod en tendens til at få os til at blive på ydersiden af fænomenet eller få os til kun at se efter og se på de vilkår, forhold og betingende faktorer, som fænomenet viser sig.

Ser vi os blinde på disse faktorer og betingelser, opdager vi ikke, hvad fænomenet er i sig selv og ud fra sig selv.

Aktionsforskning

15

Aktionsforskningen er et opgør med tænkningen om menneskers adfærd som noget der er entydigt i meningsdannelsen og bestemt af øjeblikkets påvirkning koblet op på kausale bindinger og sociale koder fra fortiden. Alt er til forhandling. Subjekterne udveksler erfaringer, forforståelser og forhandler sig frem til fælles forståelser.

Vi siger, for eksempel, at forståelse og misforståelse finder sted mellem ”jeg” og ”du”. Først bliver den anden opfattet som en perceptionsgenstand, som derefter gennem indføling, bliver til et du (Gadamer2007, s 239). Denne indføling skabes gennem aktionsforskningens involveringsprocesser og workshops.

I AF konstrueres der løbende betydninger i undersøgelsesprocessen og dette kan føre til nye handlinger og muligheder for individet. Refleksioner over handlinger kan føre til konstruktion af nye betydninger. Det er gennem handling, at vi sammen kan justere vores fordomme, skabe nye fordomme og nye betydninger. I min optik kan undersøgelse og interviews ikke adskilles fra handling, hvorfor jeg opfatter teori og praksis som en integreret enhed.

Vi lærer, mens vi gør det.

AALBORG UNIVERSITET

Vi kan og skal ikke forsøge at være objektive

Hvis aktionsforskeren tror, at han, eller hun, metodisk kan holde sig fri af den eksistentielle refleksion, for bedre at kunne se på praktikerne og feltet med et nøgternt 'udefra-blik', så vil en egentlig dialog og møde mellem aktionsforskeren og praktikerne – og mellem aktionsforskeren og feltet – ikke kunne finde sted.

Hvorledes bliver man eksistentielt samtidig med sig selv – og gives der måder at være-i-verden på, hvor man kan være tænkende og opmærksomme på en ikke-intentionel, ikke-refleksiv og ikke-introspektiv måde?

Spørgsmål, som både gælder praktikerne og aktionsforskeren.

***”Tanker skaber organisationer, og så holder
organisationerne mennesker fastlåst”***

(Scharmer 2010, S62).

Aktionsforskning

1. En systematisk undersøgelse af et problem med målet om at løse det.
2. En spiral-proces med dataindsamling for at bestemme mål og handling for at virkeliggøre og evaluere resultaterne.
3. Feedback fra alle involverede parter om resultaterne af handling.
4. Samarbejde mellem forskere og praktikere.
5. Den lille gruppe er central rolle for beslutninger og forandringer
6. Vægt på værdier, mål og behov for (at) magt(e) hos alle involverede parter.
7. Skabe viden, formulere principper og metoder til intervention og handling.
8. Fokus på træning, udvikling, rekruttering og støtte til forandringsagenter.

**David BARGAL | Professor (Full) |
Doctor of Philosophy | Hebrew
University of Jerusalem, Jerusalem**

Aktionsforskning

**David BARGAL | Professor (Full) |
Doctor of Philosophy | Hebrew
University of Jerusalem, Jerusalem**

Actions Research Principles (Lewin, 1946/1948, 1947a, 1947b, Bargal, 2006)	Beskrivelse af konkret aktion i MDT casen.	Refleksion og læring af projektet hos MDT.
Aktionsforskning kombinerer en systematisk undersøgelse, til tider eksperimenterende, af et socialt problem, samt bestræbelserne på at løse det.	Der er gennemført kvalitative/kvantitative analyser. Der er arbejdet systematisk med afholdelse af workshops for at skabe personlig udvikling og nye erkendelser omkring kultur.	Analyserne har været genstand for dialoger og refleksioner. Processerne om behandlingen af data har været vigtigere end de resultater der er fremkommet.
Aktionsforskning omfatter en spiral proces med dataindsamling til at bestemme mål, skridt til at gennemføre mål og vurdering af resultatet af interventionen.	Resultater af kulturanalyser har været anvendt til at genere og afprøve konkrete aktioner ude i organisationen. Indsatser og resultater er blevet behandlet på workshops.	Dialoger om reaktioner og modreaktioner ude i organisationen har skabt nye indsigter.
Aktionsforskning kræver tilbagemeldinger af resultaterne af interventionen til alle involverede i forskning parter.	På de gennemførte workshops er alle indsatser og aktions blevet behandlet og diskuteret. Handlinger er testet og evt. stoppet igen. Alle referater og alt materiale omkring Ph.d. arbejdet er fuldt tilgængeligt for de deltagende aktører.	Denne proces er videreført helt op til afleveringen af afhandlingen. Medforskere fra feltet har i januar 2016 gennemlæst afhandlingen.
Handlinger forskning indebærer løbende samarbejde mellem forskere og praktikere.	Gennem skabelsen af "kulturbestyrelsen" og "De unge vilde" fik vi skabt en fælles forskningsgruppe. Medforskerbegrebet er taget alvorlig.	Den største værdiskabelse har været relationen og samarbejdet med medforskerne.
Aktionsforskning bygger på principperne om gruppedynamik og er forankret i sine 3 faser. Faserne er, optøning, ændre og genfryse.	De to forskningsgruppe arbejde med et sæt dogmeregler, som sikre at alle er enige om alle indsatser. Forandringer og beslutninger blev bekendtgjort	Selv om der reelt set var en slags vetoret, blev det aldrig på tale at én stor frem og stoppe en indsats. Alt er foregået i konsensus

Aktionsforskning

**David BARGAL | Professor (Full) |
Doctor of Philosophy | Hebrew
University of Jerusalem, Jerusalem**

Beslutningsprocessen er fælles og udføres i åbenhed.	på intranet og gennem diverse opslag.	og i åbenhed.
Aktionsforskning skal tage højde for spørgsmål om værdier, mål, og magt mellem de involverede parter.	På workshops arbejdede vi med gruppe værdier og MDT værdier. Dogmereglerne involverede også at vi selv skulle skaffe midler og havde indflydelse på fælles mål.	Vi arbejdede meget med at nedbryde evt. positionsmagt og skabe fælles værdier.
Aktionsforskningen kan skabe viden, til at formulere principper for intervention og også udvikle instrumenter til udvælgelse, intervention og uddannelse.	Der blev af forsker skabt muligheder for praksisstyret indlæg omkring udvalgte teoriområder. Der blev undervist i strategi og kulturteori.	De formelle undervisningsforløb høstede stor anerkendelse.
Inden for rammerne af aktionsforskning er der meget vægt på rekruttering, uddannelse og støtte til medforskerne.	De enkelte medforskere blev tilbudt personlige lærings og coachingsforløb. De blev udvalgt efter stillingsopslag og personlige interviews.	Det at deltagerne selv har ansøgt om at deltage synes at have haft en god virkning i form af arbejdsindsats og forpligtigelse til at levere.

Figur 14. Bargals krav til god aktionsforskning, sammenholdt med indsatserne i MDT casen..

Hvad er fremtidsværkstedet?

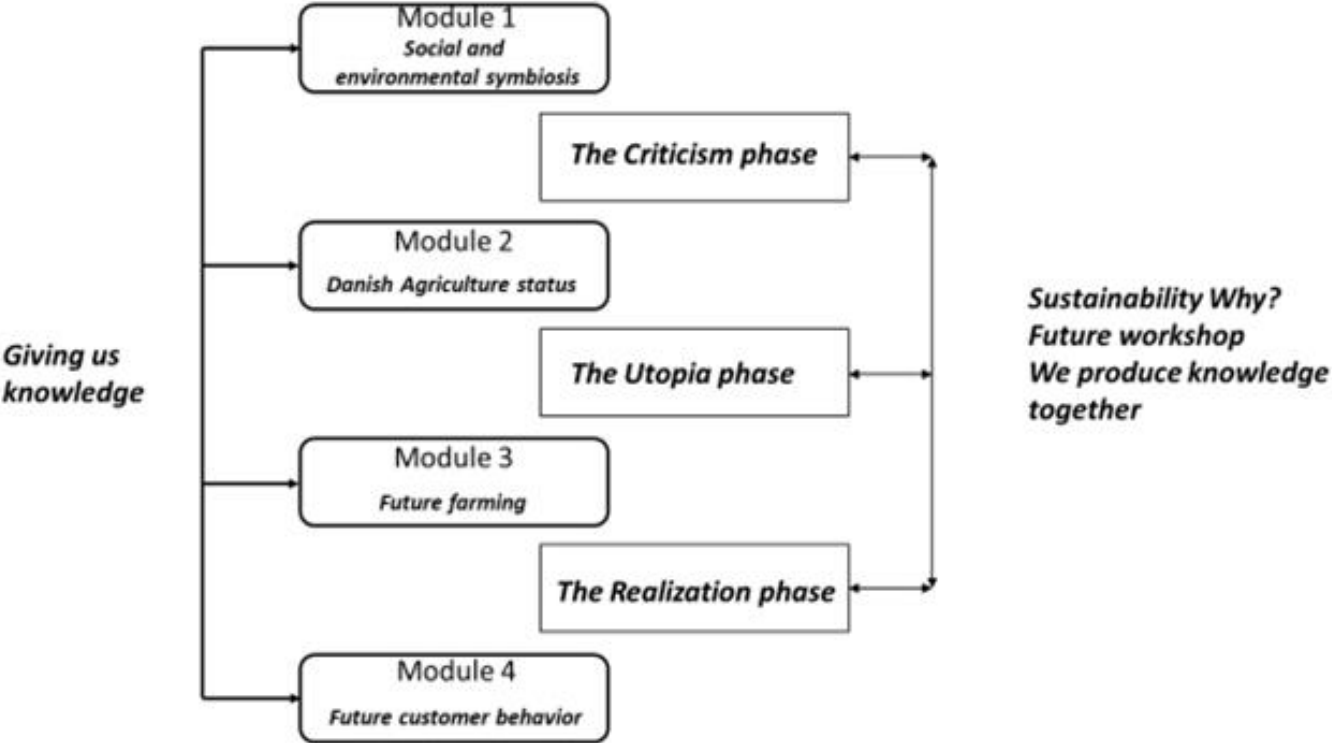
- En proces der involvere og innovere deltagerne.
- Vi skaber et kreativt frirum for kritisk refleksion
- Der er tre faser – kritikfasen – utopifasen – realiseringsfasen.
- Vi vil gerne arbejde med at finde ting eller emner som kan gøre Jeres liv bedre, - og vi tror I er de bedste til at fortælle hvor skoen trykker.
- Kan vi skabe nye løsninger hvor alle involverede kan hjælpe hinanden?

Figure 2
The Agenda of the First Workshop. We Changed the Module Between Learning Elements and Participating Workshops.

FREMTIDSVÆRKSTEDET

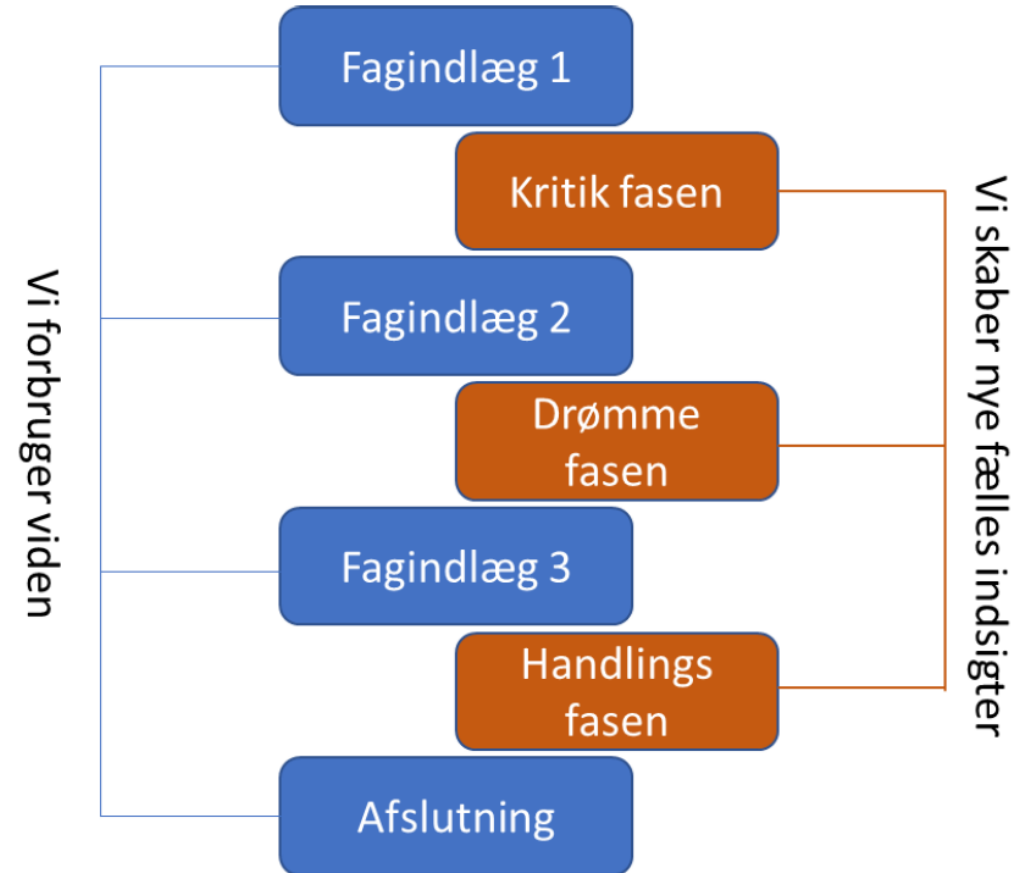
Kick-off workshop

Aktivitet	Motivation	Forventet output	Bemærkning
1. Møde med sponsorerne for projektet.	Den ansvarlige ledelse skal godkende og acceptere processen.	Tillidsfasen. Ledelsen skal være trygge ved den forestående proces.	Alt skal være gennemgået med ledelsen. Der må ikke komme overraskelser frem.
2. Opvarmningsøvelse.	Deltagerne skal lige 'mærke' facilitatoren og blive tryk ved processen.	Skabe tillid og en positiv atmosfære.	Et spil eller en 'ufarlig' øvelse om vores adfærdsprofiler.
3. Bekymringernes Bog.	Deltagerne skal have plads til at fremkomme med personlige bekymringer	Tryghedsfasen. Der fremkommer ofte vigtige informationer til facilitator om evt. usikkerheder.	Vigtigt at deltagerne føler sig hørt og set.
4. Overall præsentation af Fremtidsværkstedets faser.	Deltagerne skal kunne få et billede af hele processen og 'spillereglerne'	Overblikket er med til at skabe en bedre mening skabelse.	Rammer og vilkår gennemgås
5. Fagmodul 1.	Med et fagmodul sættes ledelsens vision til et output og de eksterne drivkræfter præsenteres.	Gruppen får et fælles billede af behovet for processen og gerne nogle visioner for et resultat.	Workshoppens sponsorudarbejder fagmodulet, og sætter en overordnet dagsorden.
6. Kritikfasen.	Alle får lejlighed til at forholde sig kritisk til såvel nutid som fortid.	Tavlen og hjernen tømmes for kritiske blokeringer.	Denne fase kan godt kræve lidt stram styring fra facilitator. Pas på personangreb.
7. Fagmodul 2.	Ledelsen eller medarbejdergrupper får lejlighed til at præsentere ønsker og rammer for en tænkelig fremtid.	Skaber lidt en ramme og en kontekst for den efterfølgende drømmefase.	Sikre at drømmefasen ikke løber af sporet.....
8. Drømmefasen.	Alle utopier og drømme for en mulig og umulig fremtidig kontekst italesættes.	Alles drømme læses op og alle har lov til at præsentere sin drøm	Ofte en lidt svær proces. Kreativiteten er ofte svær at få gjort relevant.
9. Fagmodul 3.	Ledelsen prøver at lancere eksterne krav og drivkræfter fra den virkelige verden.	Sætter lidt en 'virkeligheds kontekst' som kan have eksistentiel betydning.	Ledelsens visioner og/eller ledelseskoncept
10. Handlingsfasen.	Workshopen skal skabe nye sproglige erkendelser, som kan omsættes til adfærd og handling.	Konkrete aftaler om at deltagerne tager initiativ til konkrete handlinger eller aftaler om handling.	Lav skriftlige aftaler og få deltagerne til at sætte sin underskrift på aftalerne.
11. Afsluttende evaluering/opfølgning.	Processen skal betragtes som en organisatorisk læringsproces, og som sådan skal den evalueres.	Der skabes nye intersubjektive erkendelser om det levede liv i organisationen.	Gentages med sponsorerne 6 md. Efter afslutning af workshop.

FREMTIDSWORKSHOPPEN

Vores plan.....

KRITIKFASEN

- Kom med din, gerne ensidige, kritik – hvad forhindre dig i at vokse – blive stor – tjene penge
- Hvad synes du er ubehageligt ? Hvordan har du det når du skal kontakte din nærmeste leder?
- Kritikfasen er en fælles brainstorm hvor vi konsekvente er kritiske/negativ. Stikord – helts ingen lange monologer. Alt skrives på poster.
- **Det er forbudt at komme med negative kommentarer til de andre deltagers kritik.**
- **Forståelses- og uddybende spørgsmål er velkomne.**
- Til sidst udvælges det vigtigste fra kritiksamlingen. Den valgte kritik er udgangspunktet for det videre værkstedsarbejde.

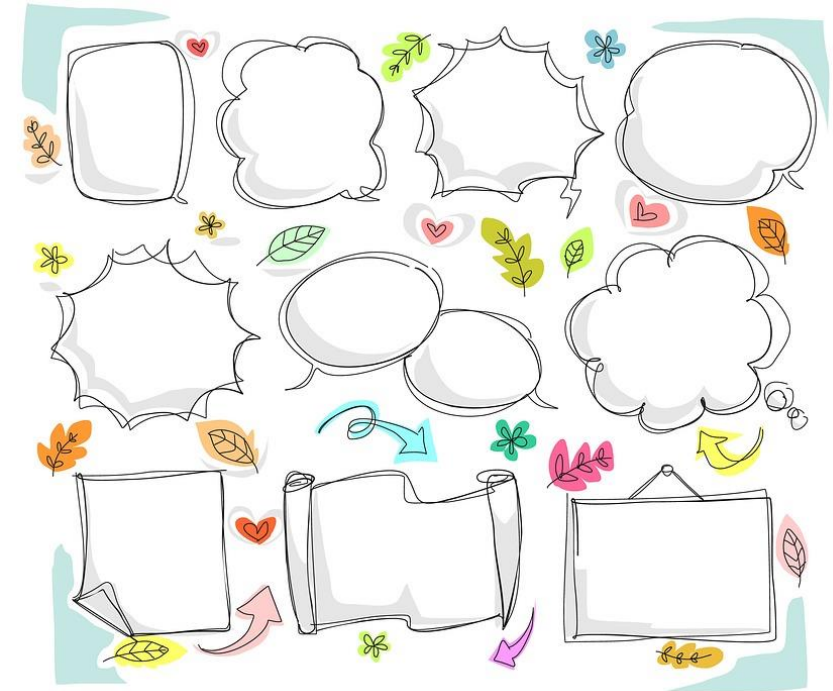
UTOPI FASEN

- ▶ I denne fase formuleres en ny fremtid. Vend kritikken af elendigheden til utopiske udkast om hvordan det burde være.
- ▶ "Virkeligheden sættes ud af kraft. Alt kan lade sig gøre. Hvis vi nu selv kunne bestemme".
- ▶ **Her er reglen, at man ikke må bekymre sig om love, logik, forskrifter, eksperter, "nødvendigheder", facts eller magtkonstellationer mv.**
- ▶ **Der skal være plads til alle utopier, også selv om de for nogen kan virke umulige eller "gale".**
- ▶ Hvis man har god tid kan utopierne udtrykkes på andre måder end kun med ord, f.eks. drama, sang, ... You name it.

REALISERINGSFASEN

- ▶ I plenum sættes "dævlens advokat" til at se på utopierne; de konfronteres med virkeligheden.
- ▶ Hvilke utopier kan realiseres her og nu, og hvilke kan realiseres på kort og på længere sigt - og hvad er midlerne?
- ▶ Er der nogen ting (juridisk, økonomisk, politisk m.m.) der skal ændres før man kan virkeliggøre utopierne?
- ▶ I denne fase laver vi et idékatalog over "hvordan vi kommer utopierne nærmere", eller om der er brug for konkrete handlingsplaner? Skal der nedsættes arbejdsgrupper m.m.?

Temaer fra kritiskfasen

Temaer fra drømmefasen

Temaer til handling

Forslag til konkret aktion.

Hvilken slags handling.

Omfang.

Tidsfrist.

Ansvarlig:

Hvem følger op på aftalerne:

Forpligtigende underskrifter:

Dato

Litteraturliste

- Duus m.fl. (2012). Aktionsforskning – en grundbog. Samfundslitteratur.
- Bargal, David (2006) Personal and intellectual influences leading to Lewin's paradigm of action research, AR Journal.
- Greenwood & Levin. (2007) Introduction to Action Research Sage
- Henry I. (red) (2001) LEARNING AND CHANGE THROUGH ACTION RESEARCH
- Järvinen, Larsen & Mortensen, (2002) Det magtfulde møde mellem system og klient
- Jungk R. & Müllert , N.R. (1998) Håndbog i fremtidsværksteder
- Keller, Kurt Dauer. (2016) Organisatorisk dannelse. AAU forlaget.
- Kvale & Brinkmann (2015) Interview, AAU Forlag
- McNiff J, (2013) Action Research – Principles and practices 3rd ed. Routledge..
- Reason, P, & Bradbury H, (2008) Action Research. Sage Handbook..
- Schön, D. A. (1983) The Architectural Studio as an Exemplar of Education for Reflection-in-Action.. Journal of Architectural Education
- Sparre, M. (2016) Kultur er noget vi giver til hinanden. AAU forlag.
- Sparre, M. & Boje, D. M. (2020), Utilizing Participative Action Research With Storytelling Interventions to Create Sustainability in Danish Farming
- Sparre, M, (2020) Aktionsforskning: i et læringsperspektiv. Jensen, J. B., Frimann, S. & Sunesen, M. S. K. (red.). 1 udg. København: Hans Reitzels Forlag.
- Spicer A. & Alvesson M. (2016) The Stupidity Paradox - The Power and Pitfalls of Functional Stupidity at Work
- Aagaard K. (2004) (Kapitel 15 i Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne, Roskilde Universitets forlag

Mogens Sparre
 Kroghstræde 3, 5-249
 9220 Aalborg Ø
 Mobil 40131826
sparre@ikl.aau.dk

